

Okra, O’Kara

Hüner Şencan

“Okra” diye bir sözcük var. Kaynaklarda “ruh” olarak tanımlanmış. İnsanoğlunun ve yaşayan varlıkların içindeki Tanrısal öz veya cevher anlamında... Okra, kalp atışını sağlayan ilahi bir dokunuş, üflenmiş enerji, ihsan edilen güç, Tanrısal öz veya Tanrısal irade... Tanrısal vaad...Tanrısal söz...Okra’nın kanıtı soluk alıp vermemiz, yaşıyor olmamız.. Veya *can* diye bildiğimiz öge her ne ise o... Ölünceye kadar Okra sürekli bizimle birlikte... Ve sonra, belirlenen mühletin hitamında nereden geldiyse oraya uçup gidiyor. Beden çürüyüp yok oluyor ama Okra asla...

Okra sözcüğü Akan halkıyla ilişkilendirilse de aslında tüm Sahra halkına ait. Veya Sahra adı verilen bölgelerin kökeni Nubya ve Mısır halklarına... Hânit ve Hâmit topraklarının insanlarına... Afrika tarihinde milattan önce otuz binli, kırbinli yıllara kadar gidebiliriz. Belki yüz binlere... Fakat Okra’nın çıkış tarihi o kadar eski olmamalı. Eksi on binli tarihleri düşünüyorum.

“Şah” *mübarek kişi* demek ve Pâd ise, *yüce*... Pâdi-Şah “*yüce mübarek insan*” anlamına geliyor. O yüce mübarek kişi Okra sayesinde ve o nedenle bu unvana sahip... “Tanrının yeryüzündeki temsilcileri” sayıldıkları için daha çok krallara yakıştırılmış bir unvan gibi görülse de, aslında bütün insanlar Padişah... Yüceliğimiz ve mübarekliğimiz Tanrısal cevher *Okra* veya *O-kara*’dan geliyor. İnsanın içine üflenmiş “tanrısal nefes”ten...

Okra, Rabbin adı, Rabbin yansıması veya “Rabbindendir” anlamında. Bu haliyle Vahdet-i Vücut felsefesini yansıtıyor. Okra, Ruh ama aynı zamanda o ruhu telaffuz etme, onu dillendirme, onu yüceltme... O’nu zikretme... “İçimdeki Ruh O’na aittir” seslendirmesi. Doğu Afrika’dan başlayıp Batı Afrikaya doğru uzanan bir Okra çizgisi var. Mısır ve Filistin topraklarına doğru uzandığında *Kara Besem* haline geliyor.

Akan kültüründe *akra-guare* sözcüğü başı temizleme eylemi ve amacı Okra ile daha mükemmel bir iletişim, daha mükemmel bir temas halinde olabilmek için ruhu yıkamak veya ruhu arındırmak... Abdest alırken başımıza mesh etmemizin simgesel anlamı Okra olabilir. Aslında başımızı değil, ruhumuzu temizliyoruz. Okra’ya ulaşabilmek, onunla hemhal olabilmek için mesh, bir ön koşul... Veya “farz-ı ayın”... Yani “olmazsa, olmaz”... “Okra” ile “baş” arasındaki ilişki Okra’nın yani *Ruh’un* başta ikamet ediyor olması... Veya başın herhangi bir bölgesinde... İrademizde...

Kuran’da “ruh hakkında size verilen bilgi ancak algılayabileceğiniz kadardır” ifadesi, algılama derinliğinin farklılaşabileceğine işaret olabilir mi? Okra “ruh” ama aslında “ilahi bilinçlilik” demek... “Ondan geldik, ona döneceğiz”, algısında derinleşme. İlahi bilinçlilikte derinleşebildiğin kadar derinleş. Gücünün yettiği yere kadar git...

Kadim Afrika dilinde Ruh sözcüğü *Ka* veya *Kait* kelimeleriyle dile getiriliyor. *Ka* eril, *Kait* dişil ruh... Sonraki dönemlerde *Kra* veya *Kraa* (Okra, O’kara) sözcüklerine dönüşüyor. Okra müzekker, O’Kara müennes, yani dişil... İlk bakışta garipsiyorsunuz... Ruhun erkeği, dişisi mi olurmuş diye... Bir açıklamaya ihtiyaç duyuyor, “uydurma yöntemine” başvuruyorsunuz. Erkeğin içine girdiyse *Okra*, kadının içine girdiyse *O-Kara* olmalı diyorsunuz. İçine girdiği kaptaki farklılaşan bir adlandırma. Yoksa Ruh tek... Sûi-ceneris.. O, tek bir olgu, tek bir varoluş... Ve Akan dilinde işaretlendiği hedef *Obosom*, yani kendisinin bir cüz’ü olduğu Tanrı veya Tanrılar... Okra veya O-Kara ruh demek ama aynı zamanda Tanrı... Bize hayatiyet kazandıran Tanrısal cevher... *Obosom*, Hâmit ve Hânit dillerinde *Êmen* veya *Emanet* olarak biliniyor aynı zamanda... Yani, En Büyük Baba, En Büyük Anne...

Arnavutların *besa* sözüyle Okra’nın alakası var mı? Olabilir. Besa, ahdinde durmanın veya ahdi yerine getirmenin kutsallaştırılması. O ahit aslında *elestü bi rabbiküm* sorusunun cevabında gizli. Her zaman *ezel bezminde sözleştiğimiz o ahit üzereyiz* ya... Besa, *kara besem* olabilir. Yani ilahi söz, ilahi tahhüt... Yani, Onu övme ve Ondan ricada bulunma taahhüdü...

Akan toplumunda bir bebek doğduğunda o gün ona bir *kara'din* adı verilir, Yani *ruh ismi, ruh adı...* "Din" sözcüğü 'isim' anlamında... İbrani söylemiyle *kara-besem*... Kara-Besem, *Ruh'un ismi* anlamında... Yani *İkra-bism*... İlginç tedailer bunlar... Ve görünen belli belirsiz nitelikteki ipuçları oldukça derinlerde kaçınılmaz olarak birbirine yaklaşıyor... Akan kültüründe bütün kradin'ler, bütün ruh isimleri kendisiyle yakından alakalı *mrane*'lere sahip... Yani övgü isimlerine... *Mrane*'ler Tanrı Obosom'un farklı vechelerine işaret ediyor. Dolayısıyla Okra'nın vechelerine... *Tanrı'nın sıfatlarına*...

Akan toplumunda kraliçe veya kralın tahtı "siyah oturak" ile temsil ediliyor ve anlamı "toplumun ruhu" demek... Kral ve kraliçe Tanrı'nın temsilcileri veya gölgesi... Sembolik Oturak; atalara veya yaratılışın ilk kökenine atıf. Toplumun kara'sı olması nedeniyle siyah oturak, her kabileye kendi özgün konumunu bahşediyor. Her oturak bir Âmin veya bir Emanet... Akan kültüründe Cuma günlerini *dişi tanrı obosom*, "Afi" idare ediyor. O, aynı zamanda Venüs gezegenine hayat veren bir tanrı. Afi, Mısır topraklarında Het-Heru'nun veya Hathor'un unvanı aynı zamanda... Yani, Hâsır'ın veya Âsır'ın...

Siyah tabure, toplumun ruhu. Niyazi ve Ricayı temsil ediyor

Okra veya O'kara sözcükleriyle Kara-Besem arasında belli bir ilişkinin var olmasını entegrizm olarak yorumlamamak gerek. Yani *o ondan, ondan gelen de ötekinden* demek doğru değil... Bir ilişki var, fakat eklenerek gelen değil. Ka, Kara, Okra, Kara-besem, İkra sözcüklerinin anlamları toplumların ve kültürlerin kendi çağlarına, kendi yaşam biçimlerine, inanç bileşimlerine uygun olarak yeniden tanımladıkları farklı bir kimlik. Benzerliklere göre, farklılıklar daha fazla.

Ses, harf ve sözcükler geçmiş çağlardan, komşu toplumlardan esin alınarak yeniden tanımlanıyor. Ayrışarak farklılaşıyor, ayrışarak özgünleşiyor, yeni bir kişilik ve yeni bir kimlik çıkıyor ortaya. Türlerin ayrışması gibi kavramlar da kromozomlarının ortak olmasına karşın "nevi münhasır" hale geliyor. Bunu sağlayan olgu her kültürün kendi içindeki kavramları arasında cereyan eden etkileşim. Yani kavramların birbirinden etkilenecek yeniden konum, anlam ve içerik kazanması. Tanrı kavramı; sözü, ismi, yaratma, çoğalma, ibadet, yakarma, yüceltme kavramlarını etkiliyor ve o kavramların her birisi de diğerlerini. Sonuçta kültürel etkileşim bağları, her bir kavramın komşu toplumlardan ve önceki çağların kullandığı anlamlardan kopmasına ve yeni bir içerik kazanmasına neden oluyor. Entegrizm kanunu değil, *ayrışarak yeniden oluşum* prensibi çalışıyor. Kavramlar ve terimler anlam olarak yeniden üretiliyor, yeniden yaratılıyor, yeni kimliklerle ortaya çıkıyor. Bu olguyu "*recreativism*" olarak tanımlayabiliriz. Yani Ka sözcüğü, Kara veya Okra olarak yeniden yaratılıyor... Okra sözcüğü Kara-Besem olarak ve Kara-Besem de *İkra Bismihi* şeklinde...

Böylece gökyüzünde yeni bir yıldızın oluşması gibi farkına varılmadan, nereden ve nasıl çıktığı anlaşılmadan yeni bir kavramla karşılaşıyoruz *Besa*... Bir toplum veya bir topluluk "Ka" öneğine ihtiyaç duymuyor, onu gözden geçirerek kolektif vicdan yaklaşımıyla "Besa" sözcüğüne kilitleniyor.

Bu olguda kromozomsal bağlara bakarak entegrizm bir tanımlama yapabilir miyiz? Evet ama, o zaman tüm dünyasal oluşum, tüm isimler ve tüm evren Big-Bang veya Allah düşüncesine entegre olur ki kavramsal farklılıkları ele alıp incelememizin bir anlamı kalmaz. Tarihsel gelişim sürecinde *temel kavramlar* çözülüyor ve içerikleri sürekli yeniden tanımlanıyor. İngilizce terimlerle ifade etmek istersek "*decomposition ve recreativism*" süreci çalışıyor...

Sözsel ve anlamsal ayrıştırmayı ve sonra onları yeniden oluşturmayı, yeniden yaratmayı sağlayan enerji ne? Düşünme ve idrak etme yetisini kazanan ilk insanın "bir yaratıcı olması gerektiği" hükümüne varması ve onu Allah olarak tanımlaması. *Decomposition-recreativism* mekanizmasını çalıştıran güç, Tanrı inancı.